

KITARTÁS

A „KITARTÁS“ KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

→ MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN. ←

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII. Baross-tér 17.
II. emelet 19.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TURTSÁNYI VILMOS.

A »Kitartás« egyesület alapszabályai
a nmélt. m. kir. belügyminiszterium
49.452,902. szám alatt hagyta jóvá.

Biztosítási ügyek.

Lapunk multkori számában közzétettük azon új biztosítás módozatait, melyek lehetőségessé teszik a biztosítottnak, hogy a biztosított tőkét maga is élvezhesse, anélkül, hogy az reá nézve azon megterhelésekkel járna, mint a legelőnyösebb kölcsön is.

Ez az eszme onnan indult ki, hogy sokan tagjaink közül hozzánk fordultak felvilágosításért oly kölcsönügyletek iránt, melyek nekik lehetővé tennék azt, hogy valami kis ingatlanhoz hozzáférhessenek.

A mi szövetségünk anyagi helyzeténél fogva erre a célra nem volt alkalmas, mert oly tömeges mennyiségű nagyobb kölcsönök meglevő tőkénket annyira lekötötték volna, hogy hova-tovább ezen igényeknek nem letünk volna képesek megfelelni. Látván azonban, hogy a tervbe vett új biztosítás iránt megvan a kellő érdeklődés, hozzáfogtunk szövetségünknek olyformán való átalakításához, hogy olcsó és megfelelő pénzforrások megnyitása által a kölcsönkérők igényeit kielégíthessük. Megjegyezzük azonban már most, hogy a szövetség csakis oly kölcsönöket fog folyósítani, melyek produktív haszonbefektetésre irányulnak, nem pedig a könnyelmű adósságcsinálást szolgálják.

Azon aránylag csekély tőkével is már, mely eddig rendelkezésünkre állott, sok tagunknak módot nyújtottunk arra, hogy anyagi helyzetén könnyítsen, most pedig fokozottan fogunk törekedni arra, hogy oly tagjainknak nehéz anyagi helyzetén könnyítsünk, akiknek becsületes szegénységükkel más helyen nem állanak szóba.

Ez a mi célunk, amelyet már néhány hét mulva megvalósítunk, amint az illető

pénzcsoportokkal végleges megegyezésre jutunk, illetve a különféle részletkérdéseket tisztázzuk.

Magától értetődik, hogy működésünk nemcsak a már meglevő tagjainkra fog akkor kiterjedni, hanem mindazokra, akik hozzánk csatlakozni akarnak; mert mi, habár nagyrészt vasuti alkalmazottak vagyunk, megtartottuk mindeddig teljes függetlenségünket és semmiféle ugynevezett tekintélyekre nincs szükségünk, hogy szocziális céljainkat megvalósítsuk.

Nekünk semmiféle külön szervezkedésre nincs szükségünk, minket csak tagjaink anyagi érdekeinek tisztességes istápolása tart együtt, anélkül, hogy bármiféle más kapocs létesítésére törekednénk, mert ezenfelül mi is mindenkor ott leszünk, de csakis ott, ahol csak a keresetükre utalt emberek a legigazabb és legönzletlenebb védelemben részesülnek, anélkül, hogy süvegelésre és kilincselésre volna szükségök.

Mi mint magánemberek akár az egyik, akár a másik párthoz tartozunk, — mind-egyik meggyőződése szerint — ezt a véleményeltérést soha sem fogjuk egyesületi érdekeink fölébe helyezni. A vezetőség azonban tőle telhetőleg istápolni fogja azt a szervezetet, mely a szövetség tagjainak rajta kívül álló érdekeit is kellően megvédi.

Ezeket előre bocsájtva, figyelmeztetjük tagjainkat, hogy esetleges kölcsönigényeiket jelentsék be nekünk, mert csak ily módon nyerhetünk kellő tájékozást arról, hogy mily anyagi erőre van szükségünk a felmerülő igények kielégítésére és hogy ennek megfelelően intézkedhessünk.

A vasutasok szövetsége.

A legnagyobb furcsaságok közé tartozik a vasutasoknak jelenlegi mozgolódása.

A hivatalnokok nincsenek meglegedve sem felsőbbségükkel sem pedig önmagukkal.

A különféle diplomákkal bírók azon vesze- kesznek, hogy melyik fajta diploma ér többet: a jogi vagy a mérnöki. Mindkettő pedig előkelő lené- zéssel beszél a másik két kategóriáról. Ezek a szakvizsgákkal bírók, a kiket minduntalan megke- rülnek a bizonytalan qualificatiókkal, de annál több jól megválasztott összeköttetésekkel rendelkező urak.

Az altisztek csak úgy leszölják egymást és egymás foglalkozását és ezzel akarják meggyőzni a ministert arról, hogy ők is csak olyan urak, mint a hivatalnokok.

Ilyen és hasonló érdemeik felsorolása után pedig sürgősen követelik az ő uri mivoltukat elis- merő okleveleket.

A szolgáltnak derogál a hivatalos czim, mert otthon a cseléd nem akarja őket respektálni.

Mindnyájan pedig kardos, sarkantus, és páva- tollas egyenruhát követelnek, csak a megkülönböz- tető jelvényekben nem tudtak eddig megegyezni, már pedig ennek az volna a legegyszerűbb megoldása, ha rangjukhoz mérten egy vagy két nullát ragasz- tana gallérjukra a felsőbbség.

Hátra volnának még a vasuti munkások. Ezek azonban semmiféle czimet vagy egyenruhát nem követelnek. Ők csak munkájuk után tisztességes megélhetést és megfelelő bánásmódot kérnek, a mit azonban az előbb említett felsőbb kategóriák vitatnak el tőlük.

Egyszóval a qualificatió és a rangfokozatokhoz tapadó góg mindnyájokat külön-külön táborba gyűj- tette egymás ellen.

Ilyen idillikus egyetértés lévén a vasutasok között, most rájuk akarnak borítani egy nagy tót- kalapot, hogy alatta, mint a csirkék a kotlós alatt, testvéries egyetértésben meglapuljanak. Ezt a köz- biztonsági műveletet pedig elnevezték a vasutasok szövetségének.

Erről a szövetségről azonban mi csak általá- nosságban beszélhetünk, mert mindeddig nekünk sem volt alkalmunk tiszta képet alkotni róla.

Az igaz, hogy úgy a szaklapokban valamint a napilapokban is már sok szó esett erről az intéz- ményről; de hogy milyen lesz az és mi lesz a célja, az mindeddig féltve őrzött titok. Már pedig ha ez oly intézmény akar lenni, mely minden vasuti alkal- mazottnak jogos érdekeit felölelni hivatva lesz, akkor annak alapszabályait mindazokkal egyetértőleg kell megvitatni és összeállítani, a kik benne részt fognak venni; nem pedig a nyilvánosság és az érdekelt munkakörök egy részének teljes kizárásával.

Mi készségesen elismerjük mindazoknak a jó- hiszeműségét, — ha nem is épen rátermettségét — a kik az előmunkálatoknál részt vesznek; de nem minden aggály nélkül kerdjük, van-e és kitől kaptak erre megbízatásukat; illetve kiknek nevében dolgoznak titokban egy oly intézmény létesítésén, mely esetleg hivatva volna az összes vasutasoknak szolgálaton kívüli ügyeivel oly irányban foglalkozni, hogy abból az érdekelteknek a várt anyagi és erkölcsi hasznuk tényleg meg is legyen. A vasutasoknak van már

annyi meglehetősen rossz jóléti intézményük, hogy kár volna azokat még egy rosszszal gyarapítani.

A szövetség csak úgy szolgálhatná a vasutasok érdekeit, ha az az alkalmazottak független elhatá- rozásából kifolyólag a szolgálati viszonytal semmiféle összefüggésben nem álló oly szervezetkezés volna, mely azokat az érdekeket volna hivatva megvalósítani, a melyeket a szolgálatadó bármi okból nem képes istápolni. A nélkül azonban, hogy ez az egyesülés ellentétben állana a szolgálatadó jogos érdekeivel; mindazonáltal annak hatalmi tulkapásai ellen a legutolsó munkásnak is ellene hatható jogvédelmet és biztos menedéket nyujtana.

Ez pedig a legcsekélyebb hivatalos gyámkodás mellett is lehetlenné válik, tehát hangoztatott valódi céljának nem is felelhet meg. Mi egyelőre a szövetségről többet nem mondhatunk, mert nem volt alkalmunk annak tervezetbe beletekinteni, de legközelebb talán már bírálat alá vehetjük annak alapszabály-tervezetét.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények:

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mel- lett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag halálesetre a Dordrecht életbiztosító társaságnál van biztosítva azon összegre, mely őt az alapszabályok értelmében megillette. Ha a tag bármely okból baleset ellen már nem biztosítható, a baleset folytán beállott halál esetére is megkapja a kötvény- ben biztosított összeget.

2. Minden tag 60 éves koráig a „Providentia“ ál- talános biztosító társaságnál baleset ellen van biztosítva, még pedig:

a) baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

Minden baleset, annak megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, az egyesületnek okvetlenül bejelentendő.

3. A tag törvényes nevének elhalálása esetén az alapszabályszerű segélyben részesül.

4. A tag 15 évi tagsága idejének letelte után, ha 50-ik életévét betöltötte, életbiztosítási kötvényére 1000 koronáig terjedhető kölcsönt kap a „Kitartás Takaré- és Hitelszövetkezet“-től.

5. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

6. Az egyesület havi közlönye minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek:

Lapunk 8-ik számában kimuta- tott segélyösszeg ... .. 103.475 kor. — fill.

Ujabb segélyek:

785. Kovács István, Budapest, neje halála után ... .. 300 kor.
 1521. Sebestény Antal, Budapest, neje halála után ... .. 300 kor.

Balesetsegélyek:

- Lapunk 8-ik számában kimutatott segélyösszeg ... .. 29.436 kor. 26 fill.

Ujabb segélyek:

1833. Nagy József, halálos elgázolásért 1000 kor.
 4246. Giczy Mihály, Zólyom-Brezó, balláb-törésért ... .. 125 »
 4844. Ordelt Károly, Ózd, munkaképtelenségért ... .. 250 »

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kublai-khán bankjegyei. A khinaiak sok találmánnyal megelőzték Európa népeit s valószínű, hogy papírpénzt is előbb használtak Khinában, mint Európában; onnan származott át annak rendszeres használata Indiába, Persiába s hihetőleg a mi földrészünkbe is. Annyi már be van bizonyítva, hogy a bankjegyek a IX-ik század elején Khinában és a szomszéd államokban meglehetősen el voltak terjedve. Hogy Dzsingisz-khán mongol fejedelem utóda, Kublai-khán meglehetősen értett a bank-operációkhoz, Marco Polo középkori keleti utazó is bizonyítja, ki a nagy-khán udvarában hosszabb ideig lakott. Szerinte — miként utazásainak leírásából olvashatjuk — Kublai nagy »financier« volt. »A málnafa héját« — írja Marco Polo érdekes könyvében — »olyan valamivé tudta átváltoztatni, a mi egy darab papirhoz hasonlított; ebből pedig olyan pénzt csináltatott, mely neki egy árva fityingjébe sem került, úgy hogy azt hinnétek, hogy bizonyosan fölfedezte az alchymia (aranycsinálás) minden titkait. És e papirdarabokat forgalomba tudta hozni mindenféle valamennyi tartományaiban, országaiban és királyságaiban és más helyeken is, a hová csak roppant hatalmas kiterjedett. És azoknak elfogadását halálbüntetés terhe alatt senkinek sem volt szabad megtagadnia, bármily sokat képzelt is különben önmagáról.«

Marco Polo e nagyhangú elbeszélése után itélve, azt hihetnők, hogy Kublainak csakugyan sikerült császári rendelet által értéket létre hozni, vagyis a semmiből pénzt teremteni, ha utazónk későbbi szávaiból ki nem tűnnék, hogy a nagy khán törvényes bankjegye névleges értékének csak felét képviselte ezüstben, úgy hogy a császár kénytelen volt értékcsökkentéshez (devaluatio) folyamodni, amidőn újabb pénztári jegyeket bocsátva ki, úgy vette észre, hogy minden újabb jegyet az előbbi seriesnek öt hasonló értékű bankjegyével váltanak be. Hasonló árkelet csökkentés történt 1309-ben is, a törvény abbéli rendelkezésének ellenére, hogy a bankjegyeknek *al-
pari* kell állniok a rajtok megjelölt készpénzösszeggel. A törvényes intézkedés mit sem használt s később még nem egy kormány bankjegyei jutottak Kublai-khán tatár bankjegyeinek sorsára, s nem egy

uralkodónak volt alkalma meggyőződnie afelől, hogy ilyesmit sem önhatalmu, sem törvényes rendelkezéssel a népek nyakára erőszakolni nem lehet.

A gyümölcsfák trágyázása. A geisenheimi kertészeti és szőlőművelési iskolában már évek óta kísérleteket tesznek annak meghatározására hogy a gyümölcsfák trágyázására mely anyagok a legalkalmasabbak és mely időben legcélszerűbb az egyes anyagokkal trágyázni. Ezen kísérletekből kitűnt, hogy tavasszal és nyáron legcélszerűbb hig trágyával trágyázni (viz és trágyalé egyforma mennyiségben; 20 liter ily keverékre egy marok hamu, pár napig állni hagyva és néhányszor fölkeverve), ez által a fa erőteljes kiképződése s a gyümölcs kifejlődése mozdittatik elő. Őszszel, vagyis midőn a jövő évi gyümölcscrügek tökéletes kifejlődésének előmozdítása miatt trágyázunk, legcélszerűbb kali- és ammóniak-superphosphatot használni, amit a fa körül hintünk és alákapálunk. Ezen trágya elegendő táplálékot nyújt a gyümölcscrügek kifejlődésére, anélkül, hogy a faképzésre ösztönöznék a gyümölcsfát. A trágya mennyisége a gyümölcsfák nagyságától függ. Fiatal pyramisfák alá elég egy-két öntözőkanna hig és két maroknyi mesterséges trágya. Idősebb pyramisfák 5—6 kanna hig és 5—8 marok műtrágyát kívánnak. Minél idősebb a fa, annál mélyebbre s annál messzebb a törzstől kell a trágyát elhelyezni.

A japániak igen szeretnek olvasni; ha csak tehetik, könyvtárt szereznek s ha Európába jönnek az európai könyvtárosoknak igen kedves vendégeik. Sőt a japáni buddhisták előtt az olvasás egyik idvességszerző eszköz is, annyira, hogy némely temető kapuján egy feliratban világosan halhatatlanság van ígérve azon elhunytaknak, a kik életökben 3000 munkát olvastak el (igaz, hogy csak theologiait.)

Az angol vasutak áldozatai. A mult év júliusában, augusztusában és szeptemberében az angol vasutakon a vasuti balesetek áldozatainak számát 331 halottra és 1574 sebesültre teszik.

Adjunk sót a baromfinak. A baromfi tolla, mint a tapasztalás bizonyítja, tulságos sóetetés mellett kihull, tehát a só és a tollazat közt bizonyos összefüggés van. De be van bizonyítva az is, hogy a sóetetés az új tollazat kifejlődését elősegíti olyformán, hogy a régi gyorsabban kihullván, helyt ad az ujnak. A galambok etetésénél a só igen fontos tényező, ha e nélkül elzárva tartjuk őket, nem fejlődnek jól. Jogos tehát az a következtetés, hogy a só egyéb szárnyasoknak, tehát a baromfinak is nélkülözhetetlen. Minél korábban hányják le az idősebb tyukok régi tollazatukat, annál hamarabb kezdenek tojni. A jérczék tojni kezdenek, mihelyt teljesen kifejlődtek és megtollasodtak. Ennélfogva célszerű a tollfejlődést lehetőleg elősegíteni, ami az által történik, hogy a baromfinak elegendő mozgást adunk, továbbá rovarleledelben vagy örlött csontlisztben részesítjük őket. Naponkint egy kanálnyi só husz tyuknak elegendő arra, hogy sóban hiányt ne szenvedjenek. A konyhasó különben annyira el van terjedve a természetben, hogy a tyukok azon táplálékban is feltalálják azt, amit a szabadban keresnek maguknak, télen azonban, midőn be vannak zárva, célszerű a hiányt sózás által pótolni.

Egy ember hamvának sulya. Milanoban közelebről egy Keller nevű embert halála után, saját meghagyása szerint, megégettek, amely alkalommal

ugy találták, hogy egy középtermetű (70 kilogramm súlyu) ember hamvai 250 kilogrammot nyomnak.

A vízmérők 0 pontja. A nagy víz mellett minden oldalról a vízállásról, a 0 pont fölötti láb- és hüvelykszámokról, szabályszerűleg a méterek és részeiről lévén szó, nem lesz talán fölösleges a 0 pont jelentőségéről megemlítenünk, hogy az hajózható folyókon rendszeren azon vízállást jelöli, melynél a hajók közönséges teherrel akadály nélkül járhatnak. Olykor azonban 0 pontul az ismert legkisebb vízállást veszik. Ebből láthatni, hogy a 0 pont meghatározása önkényes és különböző folyók 0 pontja más-más vízszin magasságra esik. Ezen önkényesen választott pontok azután állandósíttatnak akkép,

hogy ezeknek a tenger, nálunk az Adriai tenger vízszine feletti magasságát meghatározzák. P. o. Budapesten a Duna 0 pontja az Adriai tenger fölött 91⁵² méter (= 290 láb és 11 hüvelyk) magasán esik. Már most, ha Budapest 0 pontjával a Budapesten felül és alul eső helységek vagy egyes pontoknak a Duna esése szerint megfelelő emelkedését és alábszállását kiszámítják vagy összekötik s ezzel azok 0 pontját is megállapítják: előáll az a vízmérési egység, melynél fogva a Dunán a vizek áradási s apadási és ebből folyólag hajózhatósági stb. viszonyai kimutathatók s egymással összehasonlíthatók. Így történik ez aztán más folyókon is.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A két rózsza regéje.

— Novella. —

Irta: Wildenbruch Ernő.

Egy nagy város kapuja mellett élt egy kertész, kinek remek nagy rózsakertje volt; minden színű és minden fajtájú rózsza meg termett benne, mert értette a mesterségét és nagy szeretettel ápolta a virágait.

Es az ő szorgalma bőven gyümölcsözött is, mert az emberek csak úgy tódultak a keretjébe és vásárolták a virágait, csak a gazdagok, mert a virágok sok pénzbe kerültek és azt a szegények nem tudták megfizetni.

Egy szép napon a kert közepén két csodaszép rózsza virult fel; mindegyik más rózsatő ágogán, de a két tő olyan közel volt egymáshoz, hogy leveles lombjuk összeölekezett és ha a rózsák meghajtották illatos fejüket, szirmaik egymáshoz simultak.

Igy hát szoros barátság fejlődött a két rózsza között, tegeztek egymást és noha arczban nem hasonlítottak egymásra, mert az egyiknek halvány-sárga volt a szirma és rózsás pirban égett a kelyhe, a másik hófehér volt egész a szive közepéig, úgy tekintették egymást, mintha édes testvérek lennének és nem volt semmi titkuk egymás előtt. És ilyenkor, midőn szívök legrejtettebb érzelmeit közölték egymással, oly édes illat áradt szerte szírom-ajkaikról, hogy az egész kert illatárban uszott és a kis bogarak, a melyek sűrögve futkároztak levélről-levéltre, megálltak, meglökték egymást és azt sugták:

— Ni a rózsák már megint beszélgetnek, mi lehet az?

— Mi volt az, a miről a rózsák sugdostak? A jövőről álmodtak, multjok még nem volt, mert nagyon fiatalok voltak még, így hát ez nem lehetett beszélgetésük tárgya, de annál többet beszéltek a jövőről, mert a jövő csupa édes álomból volt szöve.

Ők tudták azt, hogy ők a legszebbek az egész kertben; látták ama ragyogó pillantásokból, melyeket a kertész rájuk vetett; hallották a mellettük elhaladó látogatók ajkairól; érezték, ha reggelente a szellő lebbent végig a kertben és a rózsák köröttük mind hajlongva köszöntötték őket. És a két rózsza, bár mindkettő jó és nyájas volt, mint ahogy ez már

rózsatermesztet, kissé büszkén hordozta csodaszép fejét és nagy követelésekkel léptek fel a jövőjüket illetve.

Csak valami fejedelem, valami herceg vagy valami dús gazdag ember lehet az, ki őket egykor magáénak fogja vallhatni, abban biztosak voltak; egyetlen gondjuk az volt csupán, hogy akkor el kell válniok és az egyiknek az útja jobbra, a másiké tán balra fog vezetni.

Ez volt egyetlen bánatuk, mert nagyon szerették egymást és ha ez eszükbe jutott, akkor a rózsák sirtak; mindegyik egy nagy könyvet ejtett és midőn hajnalodott, ez a könyv mint egyetlen nagy ragyogó harmatepepp csillogott a kelyhükben. És ilyenkor oly szépek voltak, hogy a reggeli szellő, a mely az egész országot bejárta és szakértő volt a virágszépesség terén, mindannyiszor bámulva állott meg előttük és mélyen meghajtva magát, így szólt: »Az igazi szépség mindig szép, még a fájdalomában is.« Amire a két rózsakirálynő nyájasan bölintott és ezt felelték: »Milyen kedves urfi ön, kedves hajnali szellő uram, hogy már korán reggel ilyen szellemes bókakat tud mondani.« És a reggeli szellő hizelegve érezte magát e bók hallatára és piros köpönyegét kiterjesztve tovább repült.

Igy multak a napok és sok-sok látogató megvevő járta be a kertet, de a két rózsának még nem akadt vevője, mintha mindenki titokban tudná azt, hogy ezekre valami renkívüli sors vár. Egyszer csak egy szép nyári délután, midőn már alkonyodott, egy gyönyörű hintó robogott a kert ajtaja elé. A két rózsának a széles ösvényen keresztül kilátásuk nyílt a rácsajtóra és midőn megpillantották a fényes fogatot szívökbe nyilallott valami, mintha sejtenék azt, hogy ez valamit jelent és egymáshoz simulva suttoztak.

Egy liberiás kocsis ült a hintó bakján és mellette egy liberiás inas aranysujtásos kalappal és a két tapasztalatlan rózsza azt hitte, hogy azok a bakon ülő cifra emberek nagy urak. De e pillanatban a levegőn átevezett egy kis katicza-bogárka; ez sokat forgott már nagy uri házaknál, sőt egyszer egy igazi hercegnő kezén is ült már és midőn hallotta, mit beszélgetnek a rózsák, jóakarólag felvilágosította:

— Dehogy, azok, a kik a bakon ülnek, azok

csak szolgák, azokat nézzétek meg a kik benne ülnek a hintóban, azok az urak.

És a rózsák tágra meredt szemekkel néztek most a kocsiba ülő uraságra, de biz ez nem igen tetszett nekik; mert egyikök egy uri nő volt, kit nem lehetet se szépnek, se fiatalnak mondani és a másik volt egy férfi, a kinek ugyan gyönyörű fekete szakálla volt, de sehol se volt hely az arcán a hova azt a szép szakállt elhelyezte volna.

És midőn a rózsák ezeket a megjegyzéseket kockáztatták, a katicza-bogár újra rákezdte:

— No de hiszen ti semmit sem tudtok még a világról. Nem tudjátok ti azt, hogy az ott a város leggazdagabb bankára a feleségével? Minek kell a gazdagoknak a szépség? Azt a szegényeknek engedik át, kiknek nincs más reményük.

Erre a rózsák pirultak a tudatlanságukon és ez nagyon jól festett az arcukhoz.

Ez alatt az uri ember és a delnő kiszálltak a hintóból és utánuk egy kis ölebecske mászott le a kocsiról; az ugy meg volt hívva, hogy csak lassan tudott utánok czammogni; rosszkedvűen tekintett maga körül szét és időről időre egyet ugatott, mintha azt mondaná: Menj el-el-el.

A kertész pedig levett kalappal állt a kert ajtaja előtt és mélyen, nagyon mélyen hajtotta meg magát, a mire a bankár fejével biccentett, a felesége pedig magasra emelte a fejét és elment mellette a nélkül, hogy fogadta volna köszönését.

Midőn a katiczabogár ezt látta, odaszólt a rózsáknak:

— Látjátok, ebből tanulhattok, így kell gazdag embernek viselkednie, mint a hogy tette ez az urinő, az érti a modját.

És a rózsák újra elszégyelték magukat, hogy nekik olyan műveletlen izlésük van, mert nekik tulajdonképen egy cseppet se tetszett az a modor.

Az uraságok pedig végig haladtak a kert széles utcáin és ép arra tartottak, a hol a két rózsza állott és a hölgy minden lépésével ugy suhogott és zizegett az ő selyemruhája, hogy ugy hallatszott, mintha oda kiáltaná a természetnek: Pszt, Pszt, én Párisból jöttem, Párisból jöttem.

A kertész pedig levett kalappal követte őket majd jobbra, majd balra, majd erre, majd arra a rózsatőre figyelmeztette őket és az uriaszony ilyenkor hébe-korba megállt, szeméhez emelte a nyakáról aranylánczon lecsüngő lorgnont és ha már a kertész rekedtté beszélte magát, és annyira kidicsérte a rózsáját, hogy az arcza kipirult beléje, akkor felbiggyesztette az ajkát és azt felelte: »Ez mind semmi.« A kertész erre savanyu arcot vágott, a kis ölebecske egyet nyekkentett, mintha ezt mondaná: »Igy kell, így kell« és az urinő férje fejével helyeslőleg bólintva jegyezte meg: »A nőmnek csak a legszebb tetszik.«

Igy jutottak el a két rózsakirálynőhöz, kik nagy szemeket meresztettek rájuk és a delnő itt állt meg először saját jószántából, szeméhez emelte a lorgnont és szakértő szemmel vizsgálta őket.

A két rózsza pedig, midőn érezték a rájuk tapadt vizsgáló tekinteteket, reszkető elfogultsággal hajtotta le szép fejét, egész testük megborzongott, égő szégyenpirban, és a mint dagadó kebellet, lehajtott fővel, alázatos reménységgel állottak a látogatók előtt, oly szépek voltak, mint még

soha eddig és a blazirt delnő sem tudott ellentállni szépségük hatásának.

— Ez tán megfelelhette nekem, szolt hidegen, és minthogy a férje, kire e szavaknál tekintett, látta, hogy most már neki is szabad szólnia, gyorsan hozzátette: Igazán két gyönyörű példány. Mi az áruk?

A kertész valami árt mondott és az uriaszony ijedten fogta be a fülét, az ura pedig meglepetten mondá: »Igazán nagyon drága.«

— Különbén ugyis csak az egyikről beszéltem, a sárga thearózsáról, a fehérre nincs szükségem, de a sárga tán beillenék az én gyűjteményembe.

— Igazán, én is arra gondoltam, hogy ez a te gyűjteményedbe beleillenék, szolt a férj, aztán a kertészhez fordulva, hozzátette, a nőmnek ugyanis olyan tearózsza-gyűjteménye van, a melynek párját ritkán találni.

Megalkudtak tehát és abban állapotok meg, hogy a bankár kertésze eljő másnap a sárga rózsatőért, a mire aztán a bankár ur meg a neje és a kis ölebecskékük újra beleült a fényes hintóba és elrobogtak.

A rózsák pedig mélyen elszomorkodtak, mert tudták, hogy most ütött az óra, a midőn el kell válniok, tán örökre, és ők egymás keblére borultak és könyeztek.

A fehér rózsza pedig sirva suttogetta sárga nővére fülébe:

— Oh te boldog, te boldog, vajjon nekem is jut valaha olyan fényes sors, mint neked? És jószágos szívének leg-legmélyén egy iczi-piczi cseppecske irigység buggyant fel, hisz testvére sorsa oly irigylésre méltó és aztán neki jutott a szépség pálmája, őt pedig fitymálták.

Igy állt a két rózsza oly mély gondolatokba elmerülve, hogy észre se vették azt, miként új látogatók értek a rózsabokorhoz és rászégezték a szemüket. Csak midőn ujjongó gyermekhangon csendült fel a bámulat kitörése: »Oh apám, azt a fehéret, jaj de szép, de szép«, akkor emelték fel és láttak egy férfit maguk előtt állani, ki mindkét kezén egy-egy gyermeket vezetett. És mindhármán merőn tekintettek rá. De a rózsza ennek a hódolatnak nem örvendett, mert ez az ember egészen más külsejű volt, mint az iménti gazdag ember, kerek nemezalap volt a fejébe nyomva és kopottas volt a kabátja, a gyermekek ruháin is meglátszott a szegénység. Nem, egy cseppet se volt inyére az, hogy ő szegény embereknek itt tetszik, miután a gazdagok megvetették és ő daczosan fordult el tőlük, mintha azt mondaná:

— Lóduljatok innen, nem a ti számotokra nőttem én.

Ugyanezt gondolta a kertész is, midőn visszatért a kert ajtajától és meglepetten látta a három látogatót legszebb rózsái előtt.

De ime — a fehér rózsza alig hitt a fülének, midőn hallotta, hogy a szegényes külsejű ember a rózsatő ára iránt kérdezősködik. Habozva szólalt meg, az igaz, de mégis csak megkérdezte és a fehér rózsza már ezt is hallatlan vakmerőségnek tartotta. Diadalmaskodott is, midőn azt az óriási árt hallotta, a melyet a kertész érte kért és midőn látta, hogy a kérdező arcza elkomorul.

De a gyermekek hizelegve simultak hozzá.

Apám, édes apám, vedd meg azt a gyönyörű rózsát, hogy örülne az édes anyánk, ha te ezt a gyönyörű rózsát hoznád haza.

Ekkor történt először életében, hogy egy gonosz érzet ébredt a fehér rózsza ártatlan szívében, megharagudott a két gyermekre és szerette volna tövisével megszurni őket.

A szegény czipész pedig némán tekintett maga elé és botjával turta a földet, mintha magában számíthatna, aztán újra a kertészhez fordult, mintha mentegetni akarná magát a merészségeért.

— A feleségem ugyanis nagy beteg volt és most lábbadozik és azért valamivel meg akarom őt örvendeztetni, és mert olyan nagyon szereti a rózsát, különösen a fehér rózsát — hát gondoltam — hogy —

— De én nem engedhetek az árából semmit, szakította félbe a kertész és a fehér rózsza helyeslőleg bólintott: Nagyon helyes, nagyon helyes.

Ekkor a két gyermek némán és aggódva tekintett fel apjukhoz és az apa gondolkodott, kihuzta az erszényét és számlálgatta a pénzt és a fehér rózsza tetőtől-talpig remegett néma, halálos aggodalomban.

Egyszerre úgy érezte, mintha a villám ütött volna beléje, mintha halálos ájulásba szédülne, amint a czipész nyugodtan válaszolta:

— Hát biz az nagyon sok pénz, de Isten neki, megveszem a feleségemnek.

A fehér rózsza oda simult a szerencsésebb nővére kebléhez és sirt és vonakodott, de fájdalomába egyre szebben nyilott ki kelyhe és a gyermekek ujjongva tapsoltak. A kertész bezsebelte a pénzt, kiásta a rózsát, és a fehér rózsának reszketve és borzadva bele kellett nyugodni abba, hogy a szegény czipész kezébe veszi és elviszi a kertből, elválasztja őt örökre az ő szép, boldog — oh kimondhatatlanul boldog testvérétől.

A sárga rózsáért pedig eljött a bankár kertésze, és ő boldog volt, mint egy szép királylány, kit egy király visz oltár elé.

Volt is oka nagy öröme, mert az új hazája gyönyörűnek ígérkezett. A bankár palotája olyan városrészben állott, a hol csupa gazdag ember lakott és azt az utcát a gazdagok leggazdagabbjai lakták. Az utca olyan előkelő volt, hogy ha egy hintó gördült azon végig, a lovak halkán lépdelték, hogy meg ne zavarják a gazdagok nyugalma és a házakban annyi kincs volt fölhalmozva, hogy a levegő tele volt aranyporral és hogy a verebek, midőn az utcán végig röpültek, aranyozott farkkal távoztak onnan.

A ház előtt kis virágos kert terült el, melyet művésziesen öntött vasrácszat választott el a járdától, a tulajdonképeni kert a ház mögött kezdődött és azt magas téglafal kerítette be.

Ez volt a sárga rózsza új otthona és midőn belépett a kertbe, rögtön tisztában volt azzal, hogy itt előkelő társaságba jutott. A kert közepén nagy pázsitos tér terült el, és az oly gondosan volt ápolva, mint egy urfi feje, a melyet a fodrász minden nap kisüt; és a gyepet virágágyak szegélyezték, a melyekben minden néven nevezendő virág pompázott, hogy csak úgy szikrázott szerte a szín és illat.

A gyepterület közepén pedig egy nagy kerek tér volt, az egész kert legnagyobb része, és itt a legkülönbözőbb rózsák egész erdeje zöldelt, csupa

sárga, sárgás, zöldes sárga és rózsás sárga rózsák — ez volt a híres, sokat emlegetett thearózsagyűtemény, melyről tegnap szó volt. Ide vitték a sárga rózsát is.

És most történt meg először, hogy a sárga rózsza szívében is támadt egy rossz érzés, mert midőn észre vette, hogy a kert virágai mind összebujnak és feléje tekintenek, és egymást meglövik és figyelmeztetik az előkelő virágágy új lakójára, végtelen hiúság fakadt fel lelkében és büszkén tekintve maga köré, azt gondolta magában: Mik vagytok ti mind hozzám képest?

Persze, hogy a büszkesége kissé lelohadt, sőt zavarba is jött, midőn a többi rózsza közé került, mert látta, hogy a thearózsák mind kíváncsian tekintenek rá, és úgy érezte magát, mintha e tekintetek szíve mélyébe hatolnának és csupa suttogó hangok zaja, ütötte meg a fülét, a melytől szinte szédült.

Persze, hogy őt illeti ez a zsongás és sugás és néha zszibongó suttogásból egy-egy szó érintette meg a fülét.

— Tessék — még egy új — mintha sok hely volna itt. — Iszonyatos szűken vagyunk. — Szeretném tudni, hogy mit gondol tulajdonképen a nagyságos asszonyunk? — Tán már nem vagyunk neki elég szépek? — Látta már az ujat? — Megjárja, megjárja.

A sárga rózsza felemelte most a fejét és elpirulva hajtotta meg magát.

Közvetlen szomszédságában megpillantott néhány éltesebb rózsát, a kik nyájasan köszöntek vissza, mint a hogy valami szolgálatban megvénült udvarmesternő biztatja a kis reszkető bakfist, a ki legelőször lép az udvar sikos talajára.

Hanem azt meg kellett vallani, ezek az éltés rózsátövek szépek voltak, és szépek voltak azok a rózsák mind, a kikkel együtt állott és egyszerre derengett benne az a tudat, hogy ő most már itt nem egyetlen a maga nemében, hanem csak egy a sok között.

És mindegyik rózsza nyakában egy kis finom kiviteli táblácska függött, a melyen rajta állott minden rózsza neve, faja és származási helye.

Milyen különös dolgokat lehetett itt olvasni, voltak itt Chinából, meg Japánból, meg Kelet-Indiából, sőt még a Bourbon szigetről is származó rózsák. Igen, ez a társaság ugyancsak messziről jött.

Most ő hozzá lépett a kertész a számára megírt kis táblával és a suttogás elnémult, mert a rózsák mind visszafojtott lélegzettel lesték azt, hogy ki az új jövevény s hogy honnan való.

De alig távozott a kertész, midőn a zszibongás újra kitört, sőt gunyos kitöréssé vált. Mert hogy előkelő, nemes rózsavérből való, az már magától értetődött, mert különben nem kerülhetett volna közéjük, de a születéshelye, a születéshelye.

»Született helyben«, állt a kis táblán és képzelhető, minő gögösen verdesték a mellüket a khinai, japáni, keletindiai és bourbon szigeti rózsák.

Futótüzként terjedt el a hír: »képzeljétek csak, ide való, egyszerűen csak ide való.«

És a büszke rózsánénik egyike szánalommal fordult hozzá. »Szegény gyermekem, milyen örömtelen ifjusága lehetett, hisz itt nem volt magához méltó társasága.«

— Oh igen, felelt a sárga rózsza gyorsan, volt

egy barátnőm, egy fehér rózsza, a kivel együtt nevelkedtem.

E hirre a rózsanéni felbiggyesztette az ajkát és ijedten ismétlé: »Egy fehér rózsza? Egy fehér rózsza.« És úgy látszott, mintha azt akarná hozzátenni — »ne mondja azt oly hangosan, blamirozza magát.«

És egy másik rózsanéni úgy tett, mintha nem jól hallaná és kételkedve ismétlé: »Egy fehér rózsával barátkozott? Igazán? Egy fehér rózsával.«

A szegény sárga rózsza szinte elszégyelte magát, mert hallotta, hogy beszéli el kaczagva egyike vagy másikának »Egy fehér rózsza volt a barátnője.« És nem értette, hogy mi lehet abban rossz.

De a rózsanéni újra feléje fordult. — »De kedves gyermekem, ezt el sem tudom képzelni, — egy fehér rózsza, hisz az nem magának való társaság. Hisz az olyas valami.«

És a sárga rózsza restelkedve pirult azon, hogy ő nem ért semmit se az előkelő modorból és hogy oly kevésbé ismerte a saját nemes származása értékét és kissé zavarodottan mentegődzött.

— Ha azt mondom, hogy barátnőm volt, hát azzal kissé tuloztam tán.

— Azt gondoltam is, felelt a másik, az a közönséges személy bizonyosan nyakába kötötte magát és maga sokkal jobb szívű, semhogy le tudta volna rázni magáról.

És a kérdőn rászegzett szemek vizsga tekintete alatt, inába szállt a szegény rózsának a bátorsága és ő halkán suttogta: Így volt valószínűleg.

De alig esett a szó, midőn máris szívére nehezedett az elkövetett igaztalanság tudata és visszagondolt az ő szegény fehér barátnőjére, ki oly szomorú sorsra jutott és szótlanul hajtotta le szép fejét és csendesen sirdogált.

A fehér rózsza ezalatt a szegény cipész karjain közelgett uj otthonához. Égő fájdalommal tompa kétségbeeséssé vált. Azt tapasztalta, hogy minden ellentállás hiába volna, busan és lankádtan konyult le hát szép feje.

Az út hosszú volt, mert a szegény embernek nem volt pénze kocsira, gyalogolniok kellett. És a mint mind mélyebben hatoltak be a városba, hol mind porralteltebbek az utcák és mind tikkasztóbb a lég, a kis fiu oda szólt a lánykának: Nézd csak azt a szegény rózsát, milyen fáradtnak látszik, bizonyára nagyon melege van. És a kis lány erre azt felelte: Bizonyosan szomjas, mihelyt haza érünk, inni adunk neki.

És kis kacsóikkal felváltva megtámasztották a rózsát, nehogy a vér a fejébe tóduljon, ha így lecsüng és egyre azt hajtották: »Oh szegény, kedves szép rózsám, no várj csak, legyünk csak egyszer otthon.«

A fehér rózsza türte ezt nyugodtan, mint a hogy most mindent eltürt, de behunyta a szemét, és nem nézett rájuk és köszönetet se mondott nekik, mert rájuk haragudott leginkább, hisz ők voltak a szerencsétlenségének fő okozói.

Végre midőn beesteledett, a cipész lakásába értek. Az utca elég szép volt, és a ház, a melybe léptek, fényesnek is volt mondható, de midőn a kapualjába értek és betették maguk után a kaput, a gyerekek kinyitották az üvegajtót és onnan lépcsők vezettek le és a szegény rózsza egyszerre csak tisztában volt azzal, hogy ő ezentúl pinczelakásban fog élni. És így volt, mert a cipész ennek a háznak a házfelügyelője volt.

— Egy pinczelakás! Így teljesedtek a jövő álmai. És a kétségbeesés még egyszer feljajdult a rózsza lelkében és egyetlen óhaja az volt, bár mielőbb halhatna meg.

A gyerekek pedig lefutottak a lépcsőn és lenn ujjongva kiáltották: Mama, mamuskám, nézd, mit hoztunk neked.

Erre egy halvány, gyöngye asszonyka emelkedett fel a szegényes pamlagra, és míg a gyerekek hozzásimultak és átölelték, a szegény cipész odalépett a halvány, beteg asszony elé és szótlanul nyujtotta át neki a rózsát.

Két fényes köny csillant meg a halvány asszony nagy fekete szemében és összekulcsolt kezekkel bámult majd a rózsára, majd a férjére, úgy, hogy nem lehetett tudni, vajjon a virág feletti öröme némitja el vagy az a boldogító tudat, hogy neki oly gyengéden szerető férje van.

(Vége köv.)

Lakatos Fülöp Temes-Miklósi váltó
őr cserélni óhajt hasonló állásban levővel.
Erre vonatkozó ajánlatok közvetlenül hozzá
intézendők a fenti cím alatt.

Dr. Szász Géza

fogorvos, egyesületi tagunk,
az egyesület tagjainak a foghuzást
ingyen eszközli, a többi fogorvosi ke-
zeléseknél pedig **50%** árengedményt ad.

Lakik: Budapest, Andrássy-út 49.

MUHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító Temesváron

Mag-, növény-, rózsza-, fák- stb. nagytenyészet.

(Tenyészterület: 62 hold = 73 hektár.)

Magvakkból és virághagymákból a legjobbat.

A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfákat.

A legszebb fenyőféléket és cserjéket.

Képletekkel bőven ellátott leiró katalógusok ingyen.

Postaszállítványok magvakkal 5 kor. felül bérmentve.

Minden egyes szállítványhoz „Mühle tanácsadója a kertmívelésben”,
a legjobb kertészeti kézikönyv ingyen mellékeltek.

Megtámadhatatlan
kötvény.

50% nyereség-
részesedés.

„Dordrecht” ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én 21. sz. a. kelt királyi
dekretummal.

Részvénytőke 4,000.000 korona.

Magyarországi fiók :

Budapest, V., Marokkói-utca 3.

Igazgató :

Robitsek Henrik Ferencz.

A „Dordrecht“ az egyedüli társaság,
mely törvényesen kötelezte magát,
hogy
magyarországi üzletének díjtartalékait
magyar értékekben helyezi el.

REFERENCZIÁK :

Magyar általános hitelbank,
Pesti magy. kereskedelmi bank
Budapesten.

Kedvező feltételek.

Jutányos díjak.